

6-10 LAT
KUMPEL

DLA POLONII

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA
WYDANIE 5/2020

Polska

— to ona nas
łączy!

ENCYKLOPEDIA POLSKI:

Niezwykłe zwierzęta w Polsce

W ŚWIECIE LEKTUR:

Śpiący rycerze

MÓWIĘ PO POLSKU:

Zimowe powiedzonka

CZYTAM I WIEM:

Co pada z nieba w Polsce?

SPRAWDZAM SIĘ:

Zadania i łamigłówki o Polsce

GOŚĆ Z POLSKI: Nela Mała Reporterka

POZNAJEMY SIĘ: Kaya i Piotr z Australii

KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW: Jan Matejko

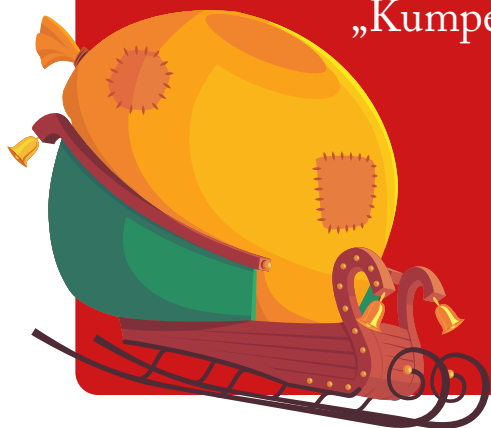
CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

Cześć!

To ostatni numer „Kumpla dla Polonii” w tym roku. Cieszymy się, że nasz e-magazyn spodobał się, o czym do nas piszecie. Nam też miło było Was poznać i gościć w Waszych domach i szkołach.

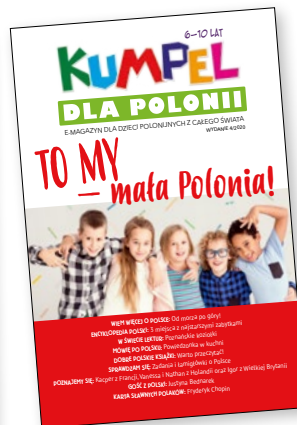
Ponieważ zbliża się Boże Narodzenie i Nowy Rok, chcemy też złożyć Wam życzenia. Bądźcie zdrowi, uśmiechnięci i dumni z tego, że jesteście Polakami. Mierzcie wysoko i spełniajcie swoje marzenia. Niech nauka języka polskiego sprawia Wam przyjemność, a wiedza, którą zdobywacie również z nami, pozwoli podbijać świat. Bo dzieci mogą wszystko! 😊

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpel dla Polonii”

- s. 4 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:** Dlaczego Kraków to Kraków, Toruń to Toruń, a Warszawa to Warszawa?
- s. 6 **ENCYKLOPEDIA POLSKI:** Niezwykłe zwierzęta w Polsce.
- s. 8 **WŚWIECIE LEKTUR:** Śpiący rycerze.
- s. 12 **MÓWIĘ PO POLSKU:** Zimowe powiedzonka.
- s. 14 **PISZĘ PO POLSKU:** Kiedy piszemy „ch”?
- s. 16 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:** Sikora bogatka – potrafi wydawać nawet 200 rodzajów głosów.
- s. 18 **CZYTAMI WIEM:** Co pada z nieba w Polsce?
- s. 20 **SPRAWDZAM SIĘ:** Zadania i łamigłówki o Polsce.
- s. 24 **GOŚC Z POLSKI:** Nela Mała Reporterka – podróżniczka, którą uwielbiają dzieci z całego świata.
- s. 28 **DOBRE POLSKIE KSIĄŻKI:** Warto przeczytać!
- s. 30 **WIEM, JAK TO ZROBIĆ:** Własna choinka na biurko.
- s. 32 **MOJEMALOWANKI:** Idą święta!
- s. 34 **POŚMIJMY SIĘ:** Żarty i żarciki. 😊
- s. 36 **POZNAJEMY SIĘ:** Kaya i Piotr z Australii.
- s. 38 **KONKURSY I AKCJE** dla polonijnych dzieci i ich rodziców.
- s. 40 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:** Jan Matejko.

CZY CZYTAŁIŚCIE WSZYSTKIE WYDANIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”? ZNAJDZIECIE JE W POLONIJNEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ: www.pbc.uw.edu.pl.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informację, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl.

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

E-magazyn „Kumpel dla Polonii”
tworzą:

Koordynator projektu
prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna
Agnieszka Wyganowska

Skład i łamanie graficzne:
Ilustratorka Dorota Domagała

Okładka: Kiselev Andrey Valerevich
/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, Pixabay.com,
Unsplash.com, domena publiczna/Wikimedia
Commons

Adres redakcji:
e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Zagójska 7, lok. 3
04-160 Warszawa

Dystrybucja:
Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:
Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Marywilska 34 E
03-228 Warszawa

**KANCELARIA PREZESA
RADY MINISTRÓW**

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

DLACZEGO Kraków to Kraków, Toruń to Toruń, a Warszawa to Warszawa?

CO OZNACZA NAZWA „KRAKÓW”?

Nie ma jednej teorii na temat powstania nazwy miasta. Legenda mówi, że dawno, dawno temu żył król Krak i od jego imienia powstała nazwa grodu Kraków. Ale jest też inne wytłumaczenie. Jak wiecie z legendy, pod Krakowem, w jaskini, mieszkał smok. Przysparzał on wielu kłopotów okolicznym mieszkańcom, dlatego został zabity. Gdy go zabito, do jego ciała zleciało się mnóstwo kruków. Niektórzy twierdzą, że stąd wzięła się nazwa Krakowa – od wyrazów kruk lub krakać.

Jest jeszcze kolejna teoria, według której nazwa Kraków pochodzi od wyrazu „krak”, czyli „krzak”. Wszystko dlatego, że krzaki porastały niegdyś Wzgórze Wawelskie.

SKĄD WZIĘŁA SIĘ NAZWA „WARSZAWA”?

Legenda mówi, że nazwa stolicy Polski pochodzi od imienia rybaka i jego żony (Warsa i Sawy), którzy mieszkali nad Wisłą.

Wars + Sawa = Warszawa

Ale to nie jedyne wytłumaczenie. Badacze twierdzą, że nazwa miasta wzięła się od imienia Warsza (to skrócona wersja imienia Warcisław) z rodu Rawiczów, do którego w XIII wieku należały te ziemie. Mówiono wtedy, że to Warszowa ziemia, czyli będąca własnością Warsza. Z czasem nazwa Warszowa zmieniła się na Warszawa.

Co ciekawe, po raz pierwszy w dokumentach nazwa pojawiła się dopiero w 1241 roku. Jest tu zapis, że akt sporządzono w Warszewie, czyli dzisiejszej Warszawie.

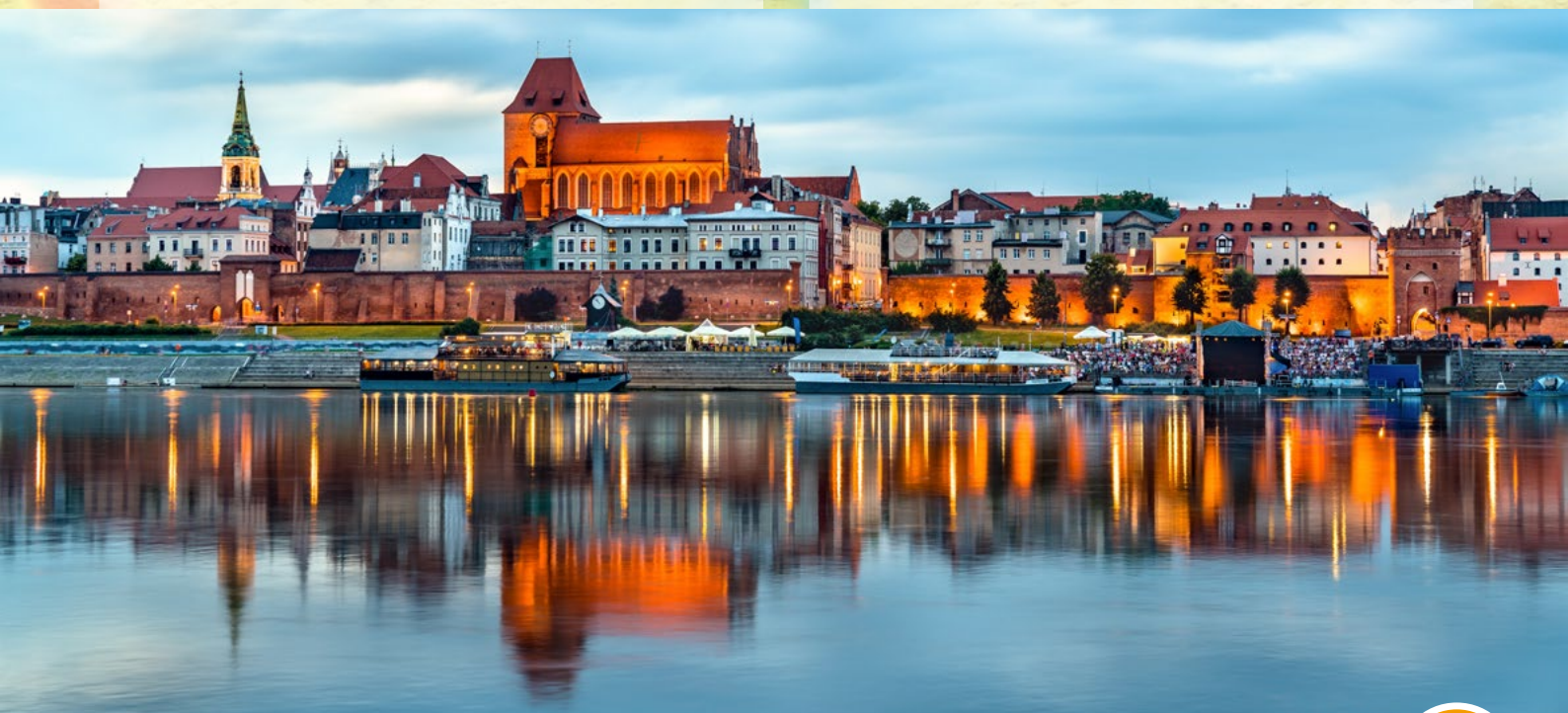
CO MA TORUŃ WSPÓLNEGO Z TARNOWEM?

Jak nazwę Toruń tłumaczy legenda? W zakolu Wisły istniało miasto otoczone grubymi murami, w którym były też wysokie baszty. Jedna z nich zaprzyjaźniła się z Wisłą. Wypytywała ciągle rzekę, co tam słychać na świecie. Jednak z czasem niezwykła przyjaźń zaczęła się psuć. Basztę znudziły już opowieści, więc Wisła zaczęła uderzać w jej mury, żeby zmusić ją do słuchania. Pewnego razu baszta poprosiła, by rzeka przestała ją niszczyć, a nawet zagroziła, że runie do wody. Wisła odpowiedziała jej wówczas: „To ruń!”. Przypadkowi wędrowcy usłyszeli to i zapisali nazwę na swojej mapie.

A jakie są inne wytłumaczenia nazwy miasta? Na miejscu dzisiejszego Torunia istniała osada, która nazywała się Tarnowo. Dlaczego właśnie tak? Bo rosło tu wiele tarniny (to taka roślina, ciernisty krzew). Później ta nazwa przekształciła się w dzisiejszy Toruń. Gdy Krzyżacy wznieśli w okolicy zamek obronny, nazwę zmieniono – pojawiły się: Thorn, Thoron, Thorun. A potem znowu miasto stało się Toruniem i tak jest do dziś.

NIEZWYKŁE ZWIERZĘTA W POLSCE

GDZIE JE
MOŻNA SPOTKAĆ?

FOKA

W Morzu Bałtyckim żyją trzy gatunki fok: szara, pospolita i obrączkowana. U polskich wybrzeży najczęściej pojawiają się foki szare. Kilka z nich żyje w fokarium w Helu. Wyleczone osobniki oraz młode, które się tu urodziły, wypuszcza się na wolność.

WODNICZKA

Ten niewielki ptaszek (jak wróbel) jest brązowo-czarny z białym paskiem na głowie. To bardzo rzadki w Europie wędrowny, śpiewający ptak. Jedną z największych ostoi wodniczek jest w rezerwacie Karsiborska Kępa.

ZWIERZĘTA WODNE AFRYKI

Kto chciałby zobaczyć rafę koralową? I sprawdzić, gdzie jest Nemo? Teraz jest to możliwe nawet w Polsce. We wrocławskim zoo powstało Afrykarium. Możemy tu zobaczyć rafę koralową i ponad 60 gatunków żyjących tam ryb. Największe wrażenie robi jednak 18-metrowy szklany tunel – idziemy alejką, a nad głową przepływają nam rekiny i płaszczki!

ŻUBR

4

W Polsce jest ponad 1800 żubrów. Prawie połowa z tych, które żyją na wolności, mieszka w Puszczy Białowieskiej.

To potężne zwierzęta, największe ssaki lądowe w Europie. Co ciekawe, gatunek ten po I wojnie światowej wyginął na wolności, ocalały jedynie osobniki żyjące w ogrodach zoologicznych. Polska przyczyniła się do ratowania żubrów i teraz wiele z nich znowu żyje na wolności.

KONIK POLSKI

5

Dawno, dawno temu na ziemiach polskich żyły tarpany. Były to małe (do 130 cm) dzikie konie. Na skutek krzyżowania się tarpanów z innymi końmi hodowanymi przez ludzi powstała nowa rasa, zwana konikiem polskim. Odwiedzisz je w Roztoczańskim Parku Narodowym.

KOZICA

Kozice zamieszkują wysokie góry. W Polsce można je spotkać na przykład w Tatrach. Są nawet symbolem Tatrzańskiego Parku Narodowego. Kozice znakomicie poruszają się po skałach. Zwinnie wspinają się w górę stoku czy przeskakują ze skały na skałę. Zarówno samce, jak i samice mają rogi.

6

RYŚ

Piękny dziki kot z charakterystycznymi pędzelkami ciemnych włosów na uszach. Ciało rysia jest zakończone krótkim ogonem. Niestety w Polsce żyje obecnie tylko około 200 rysi. Przyjaciele przyrody starają się, by więcej tych zwierząt mieszkało w mazurskich lasach. Rysie są płochliwe, dlatego trudno jakiegoś spotkać.

Śpiący rycerze

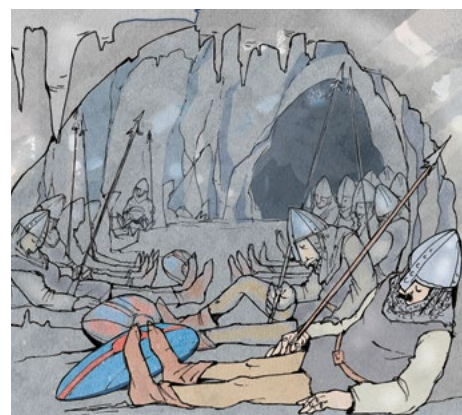
Na podstawie tekstu Jana Kasprowicza pt. „O śpiących rycerzach w Tatrach” opowiada Ola Pryczkowska.

B było to tak: przed wiekami żył w Tatrach mały pastuszek. Chłopiec był bardzo ciekawy świata, toteż czasami zostawiał owce pod opieką pięknego, białego owczarka i wędrował po górach w poszukiwaniu nieznanymi jaskiń. W czasie jednej takiej wyprawy pastuszek zabłądził. Aby dodać sobie odwagi, huknął donośnie, a echo poniosło jego głos w głąb gór. Huknął raz, huknął drugi i trzeci, aż tu nagle rozległ się głos organ i skała, przed którą stał, rozstała się. Ze skały wyszedł zakuty w zbroję olbrzym, ze skrzydłami u ramion, szyszakiem na głowie i mieczem w dłoni.

– Dlaczego budzisz nas z wiekowego snu? Czy nadszedł już czas? – zapytał rycerz, ale pastuszek był tak przerażony, że nie potrafił mu odpowiedzieć.

Wówczas wojownik uśmiechnął się do chłopca i opowiedział mu przedziwną historię. Była to opowieść o śpiących w wielkiej grocie rycerzach króla Bolesława Chrobrego, którzy czekają, aż ludzie nabiorą takiej wiary i staną się tak mądrzy, że będą chcieli wyzwolić się z ucisku. A kiedy nadejdzie ten dzień, mały chłopiec zbudzi rycerzy, którzy zejdą w doliny i pomogą ludziom wygrać walkę z prześladowcami.

Gdy pastuszek po tej przygodzie wrócił do domu, postanowił zdobyć wykształcenie i opowiadać ludziom o tym, co usłyszał. Wkrótce wyrósł na prawdziwego mędrca. Nie zbierał jednak ksiąg, nie

TWÓJ SŁOWNICZEK

SZYSZAK – hełm bojowy.

BOLESŁAW CHROBRY – pierwszy król Polski, żył w latach 967–1025.

ZDOBYĆ
WYKSZTAŁCENIE to znaczy zdobyć wiedzę, uczyć się dużo, by być mądrym człowiekiem.

MĘDRZEC – człowiek o wielkiej wiedzy i doświadczeniu.

składał pieniędzy, tylko chodził od wioski do wioski i pomagał ludziom stawać się dobrymi. Jednak rycerze nie zbudzą się ze swego snu, dopóki ostatni człowiek nie przejmie się jego nauką.

Czy uważnie przeczytałeś lekturę? Sprawdź to!

1. Kto pilnował owiec, kiedy pastuszek wędrował po górach?

- a) Tata pastuszka.
- b) Najstarsza owca w stadzie.
- c) Biały owczarek.

2. Jaki instrument zabrzmiał, zanim rozstała się skała?

- a) Organy.
- b) Bębny.
- c) Skrzypce.

3. Kim była osoba, którą pastuszek spotkał w górach?

- a) Rycerzem.
- b) Innym pastuszkim.
- c) Mędrce.

4. W jaskini spali rycerze króla

- a) Kazimierza Wielkiego.
- b) Bolesława Krzywoustego.
- c) Bolesława Chrobrego.

5. Kiedy śpiący rycerze zbudzą się ze snu?

- a) Gdy ludzie zaczną głośno wołać ich imiona w górach.
- b) Gdy wróci po nich rycerz.
- c) Gdy wszyscy ludzie staną się dobrzy i mądrzy.

Czy wiesz,
dlaczego
w legendzie jest
mowa o walce
z prześladowcami?

Ponieważ odwołuje się ona do czasów, kiedy Polska była podzielona między trzy państwa: Rosję, Prusy i Austrię. Naszego kraju nie było wtedy na mapach.

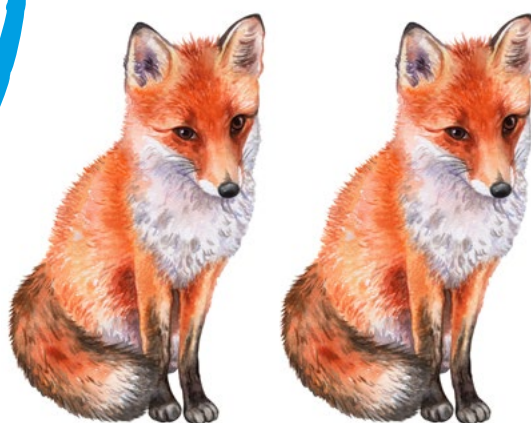
GRY I ZABAWY? NIE MA SPRAWY!

Tatry to najwyższe góry w Polsce. Znajdują się na południu naszego kraju. Spójrz na mapę i zobacz sam, gdzie to jest.

A czy wiesz, jak nazywa się najwyższy szczyt w Polsce, który znajduje się właśnie w Tatrach? Rozwiąż rebus i sprawdź.

Zadanie 1.

L = R   I = Y

Zadanie 2.

Przestaw sylaby tak, by powstały wyrazy.

stupaszek

---

tryTa

---

rzeryce

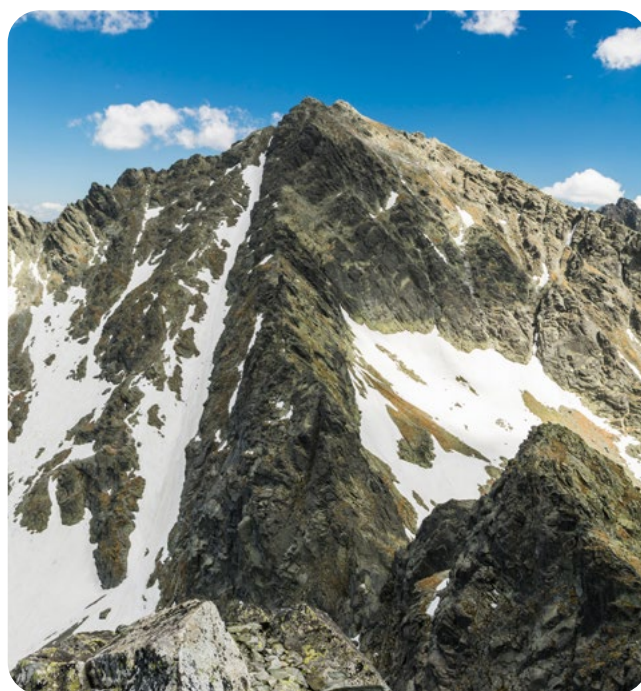
---

kiniajas

Najwyższy szczyt w Polsce ma wysokość 2499 metrów nad poziomem morza.

A to ciekawe!

Giewont to góra, której zarys kojarzony jest z sylwetką śpiącego rycerza. W jednej z wersji legendy mówi się, że rycerze śpią właśnie w jaskini pod Giewontem.

W ścianach tej góry znajduje się wiele jaskiń, a jedną z nich nazwano nawet Jaskinią Śpiących Rycerzy.

Zadanie 3.

Z rozsypanych wyrazów ułóż zdanie.

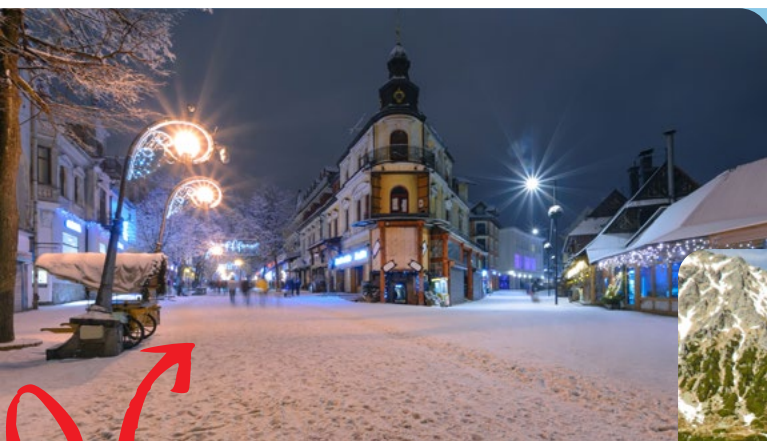
w tatrzańskiej

rycerze

śpiący

Obudźcie się

grocie!

Zakopane to największa miejscowość u podnóża Tatr. Ponieważ wielu Polaków wyjeżdża zimą w góry na narty, mówi się, że Zakopane to zimowa stolica Polski.

Morskie Oko to największe jezioro w Tatrach. Przepiękny widok, prawda?!

Odpowiedzi: **Zadanie 1.** Rysy. **Zadanie 2.** pastuszek, Tatry, rycerze, jaskinia. **Zadanie 3.** Obudźcie się rycerze śpiący w tatrzańskiej grocie!

ZIMOWE POWIEDZONKA

Zmarznąć na kość

Czyli zmarześ
tak bardzo, że aż
zesztywniałeś z zimna.
Nie polecamy – można
poważnie odchorować.

Złapał mróz!

Nieraz słyszymy, że mróz złapał i trzyma. To znaczy, że zrobiło się bardzo zimno. Normalka, w końcu jest zima. Mroźnych dni przed nami jeszcze sporo. Mróz potrzyma.

Zostawić kogoś na lodzie

Obiecujesz koledze, że pożyczysz mu książkę. No i zapominasz przynieść. Katastrofa! Tak bardzo liczył na twoją pomoc, a ty zostawiłeś go na lodzie. Słabo, prawda?

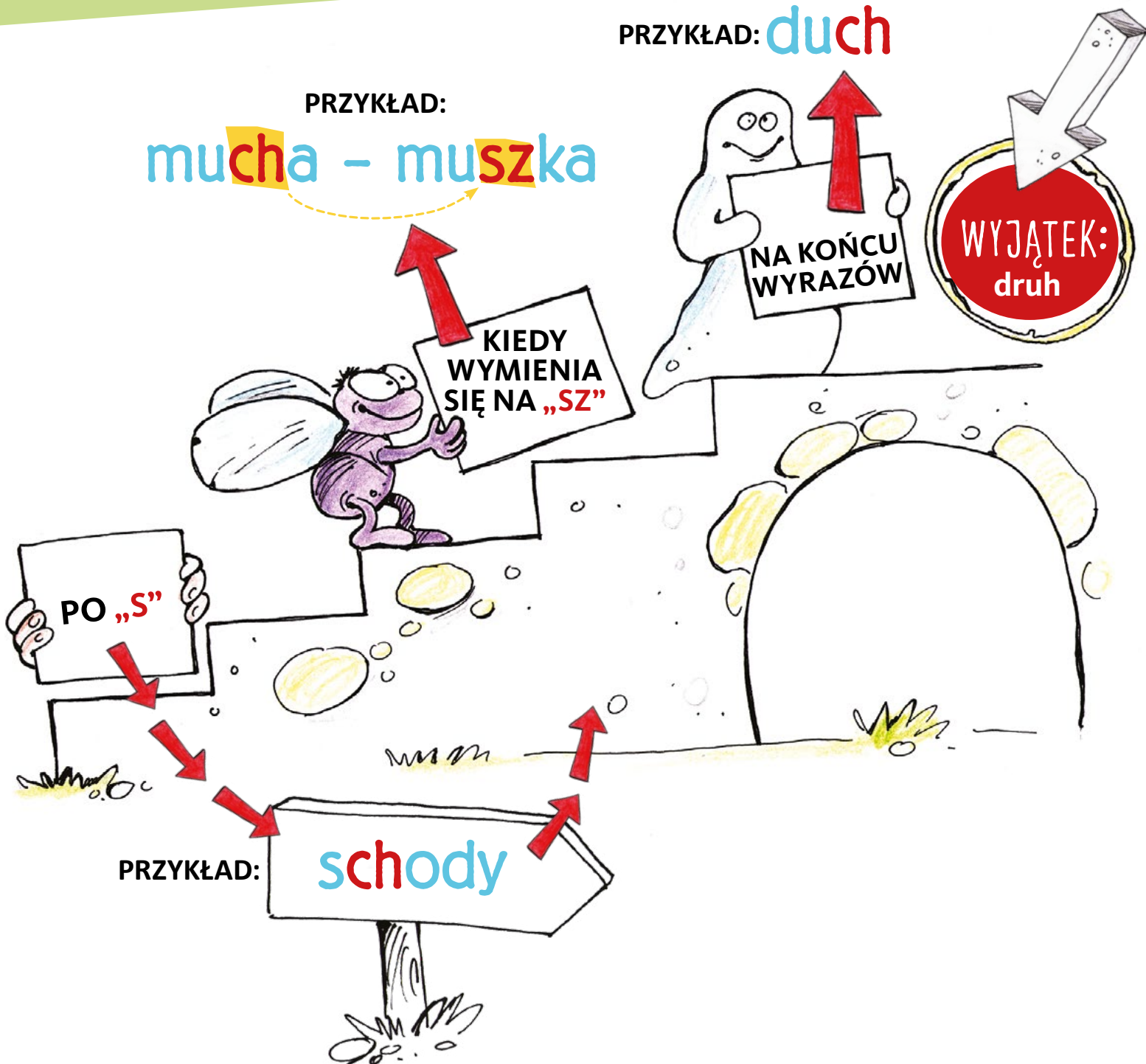

Kiedy piszemy „CH”?

PRZYKŁAD:

mucha – muszka

PRZYKŁAD: duch

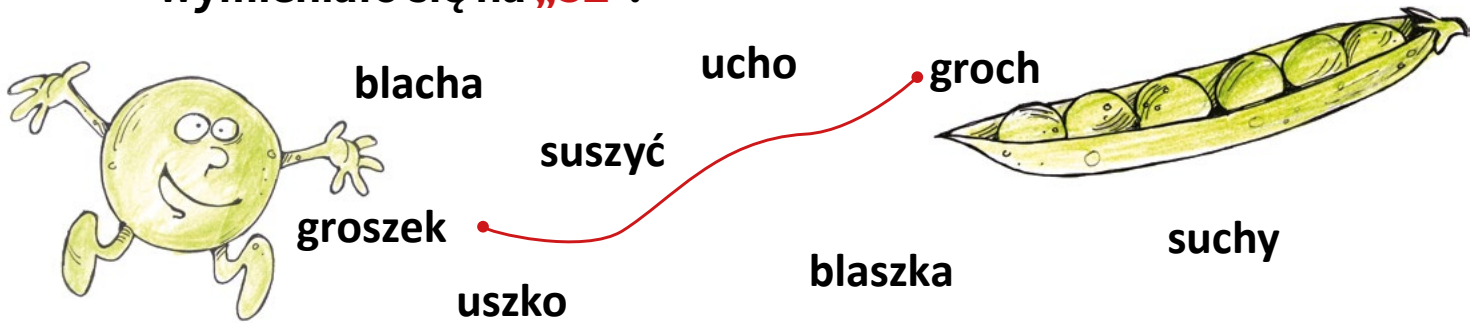
PRZYKŁAD:

schody

Opowiedz:
1. suchy – suszyć; ucho – uszko; blacha – blaszka
2. orzech, mech, strach, fartuch, dach

Zadania dla ciebie

1. Połącz wyrazy w pary tak, żeby „CH” wymieniało się na „SZ”.

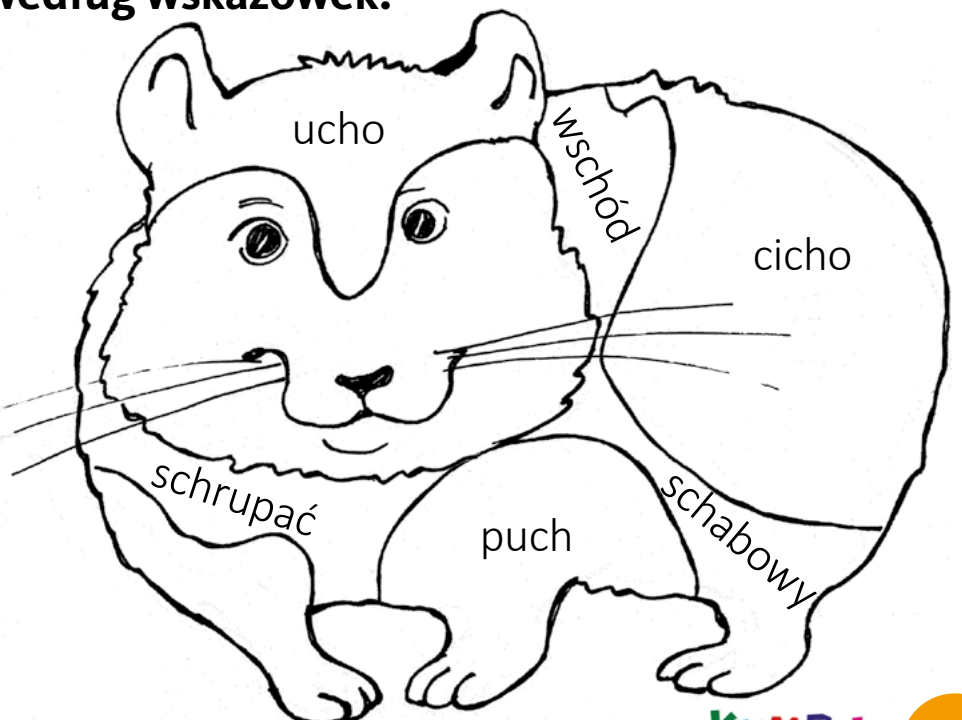

2. Uzupełnij wyrazy „CH”.

3. Pokoloruj pola według wskazówek:

- wyrazy z „ch” po „s”
- wyrazy z „ch”, które wymienia się na „sz”
- wyraz z „ch” na końcu wyrazu

SIKORA BOGATKA

Bogatki potrafią wydawać nawet 200 rodzajów głosów.

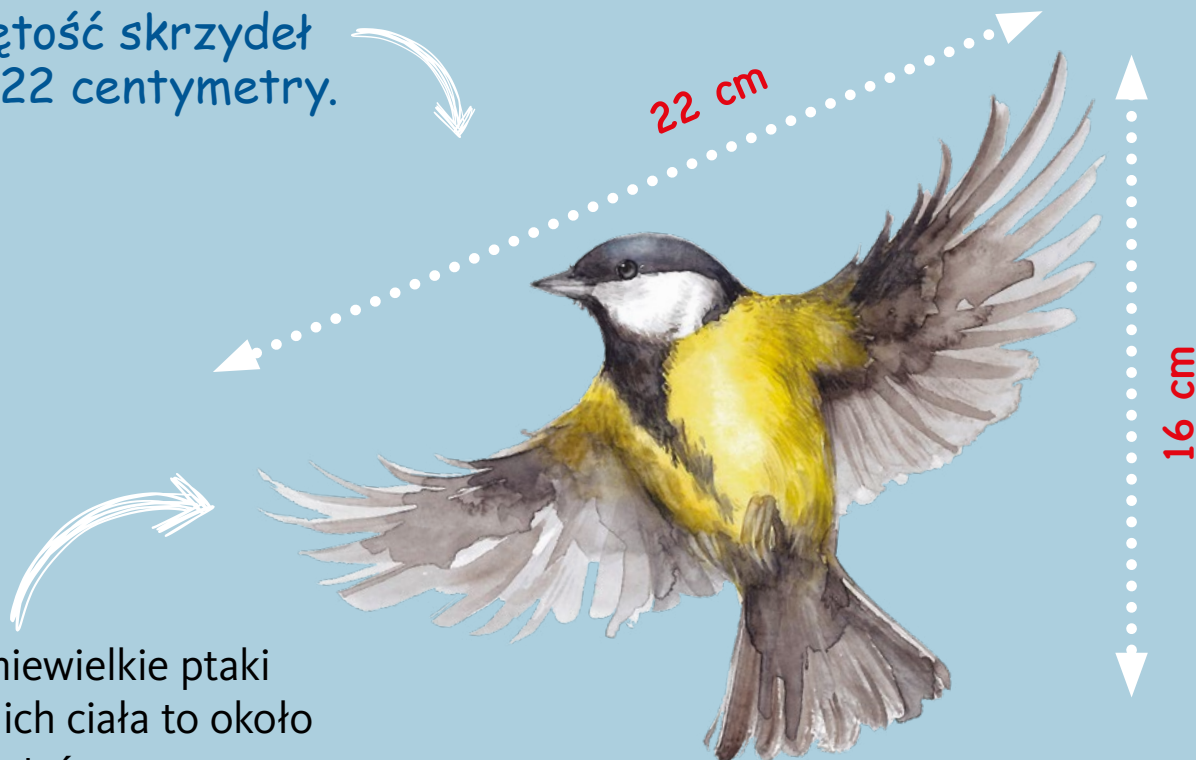

Silny dziób ułatwia zdzieranie kory, pod którą często ukryte są jaja owadów. Pomaga też chwycić gąsienice. W zimie ptaki wykorzystują dziób do rozłupywania nasion.

Rozpiętość skrzydeł
wynosi 22 centymetry.

Sikory to niewielkie ptaki
– długość ich ciała to około
16 centymetrów.

Bogatki najchętniej jedzą
owady w każdej postaci
– jaja, larwy, poczwarki
i osobniki dorosłe. Lubią
także ślimaki. Mało tego!

Zdarza się, że polują na
inne nieduże ptaki,
a nawet na śpiące
nietoperze!

Zimą sikory zjadają
głównie nasiona
(np. słonecznika).

Często także są
dokarmiane przez ludzi,
np. słoninką.

Trzeba wtedy tylko
pamiętać, że nie może być
ona solona. Słoninka nie
powinna też wisieć dłużej
niż dwa tygodnie, bo
ptaszki mogą się zatruci!

CO PADA Z NIEBA W POLSCE?

Deszcz, grad, a zimą głównie śnieg.

DESZCZ TO KROPELKI WODY

Gdy są one bardzo drobnutkie, mamy do czynienia z **mżawką**. Deszcz o dużych, spadających gwałtownie kroplach nazywamy **ulewą**. Gdy jest ona wyjątkowo silna, jest to **nawałnica**. Bardzo silne ulewy z piorunami nazywamy **burzami**. Niebo rozjaśniają wtedy błyskawice i wieje silny, porywisty wiatr.

GRAD TO LODOWE KULKI

Czasem są one dość duże. Jeśli grad zdarza się na wiosnę lub w lecie, może wyrządzić w sadach i na polach wiele szkód. Lodowe kulki uszkadzają też karoserie samochodów.

ŚNIEG TO NIEWIELKIE KRYSTAŁKI LODU

Mają one przedziwne kształty, które można podziwiać pod lupą. Wyobraź sobie, że do tej pory nie udało się znaleźć dwóch identycznych śnieżynek!

PIORUN

– CO TO TAKIEGO?

To wielka iskra elektryczna przeskakująca między jedną chmurą a drugą albo między chmurą a ziemią. Piorun jest widziany jako błyskawica.

CO JESZCZE MOŻNA ZOBACZYĆ ZIMĄ?

BAJECZNA DEKORACJA, CZYLI SZADŹ

To srebrzystobiały osad występujący na gałęziach drzew, płotach i metalowych przedmiotach.

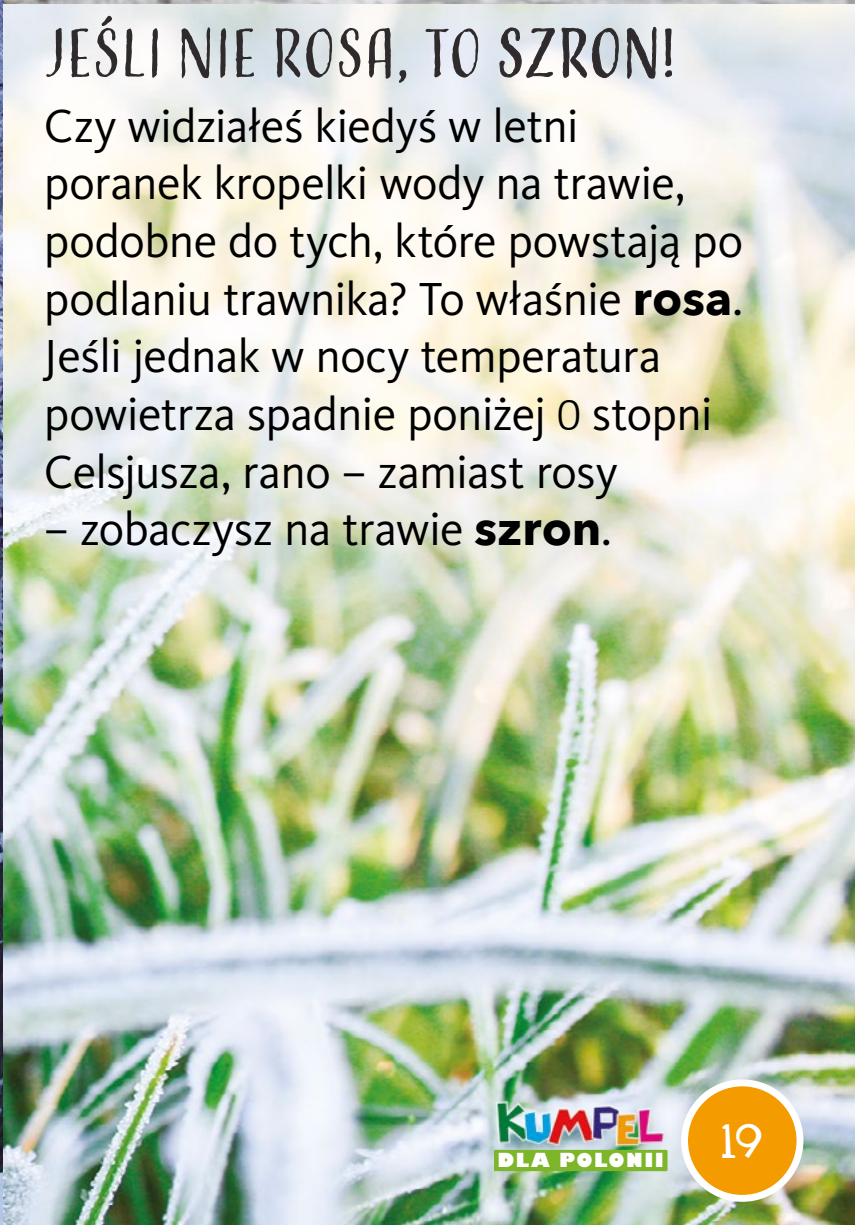
NA DROGACH – GOŁOLEDŹ

To gładka, cienka warstwa lodu, która powstaje, kiedy krople deszczu zamarzają.

JEŚLI NIE ROSA, TO SZRON!

Czy widziałeś kiedyś w letni poranek kropelki wody na trawie, podobne do tych, które powstają po podlaniu trawnika? To właśnie **rosa**. Jeśli jednak w nocy temperatura powietrza spadnie poniżej 0 stopni Celsjusza, rano – zamiast rosy – zobaczysz na trawie **szron**.

Zadanie 1.

Odpowiedz na każde pytanie.
Pokoloruj kółko przy poprawnej odpowiedzi.

a) Jakie miasto jest stolicą Polski?

- Kraków
- Warszawa
- Gniezno

b) Jaki ptak jest w godle Polski?

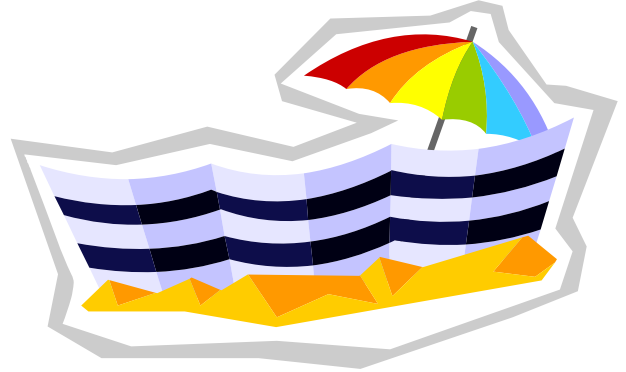
- Sokół
- Orzeł
- Bocian

c) Kto napisał słowa hymnu polskiego?

- Józef Wybicki
- Jan Dąbrowski
- Józef Bem

d) Z jakim krajem Polska graniczy na zachodzie?

- Ukraina
- Czechy
- Niemcy

e) Jak nazywa się polskie morze?

- Morze Północne
- Morze Rybackie
- Morze Bałtyckie

f) Jakie są trzy najdłuższe rzeki Polski?

- Wisła, Odra, Nil
- Wisła, Ren, Nil
- Wisła, Odra, Warta

g) Kto jest głową państwa polskiego?

- Król
- Prezydent
- Księżę

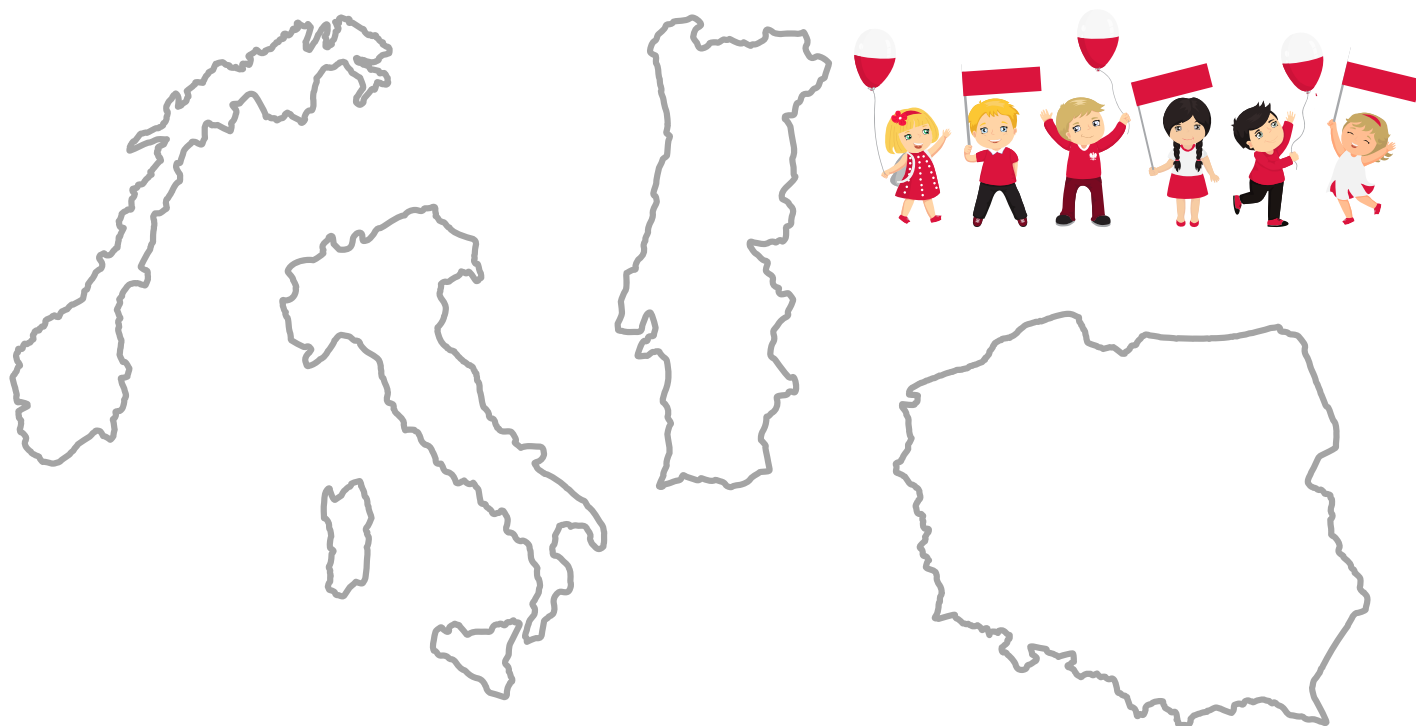
h) Ile groszy ma złotówka?

- 1
- 10
- 100

Zadanie 2.

Wśród konturów przedstawiających powierzchnię różnych krajów znajdź kontur Polski i pokoloruj go na czerwono.

Zadanie 3.

Napisz nazwy 7 polskich miast w trzyliniach obok. Pamiętaj, żeby użyć wielkiej litery na początku każdej nazwy.

Warszawa

Kraków

Łódź

Wrocław

Poznań

Gdańsk

Szczecin

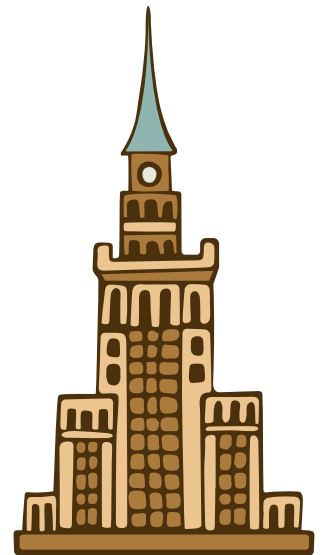
Zadanie 4.

Połącz rysunki z nazwami miast, w których te obiekty można zobaczyć.

● Gdańsk

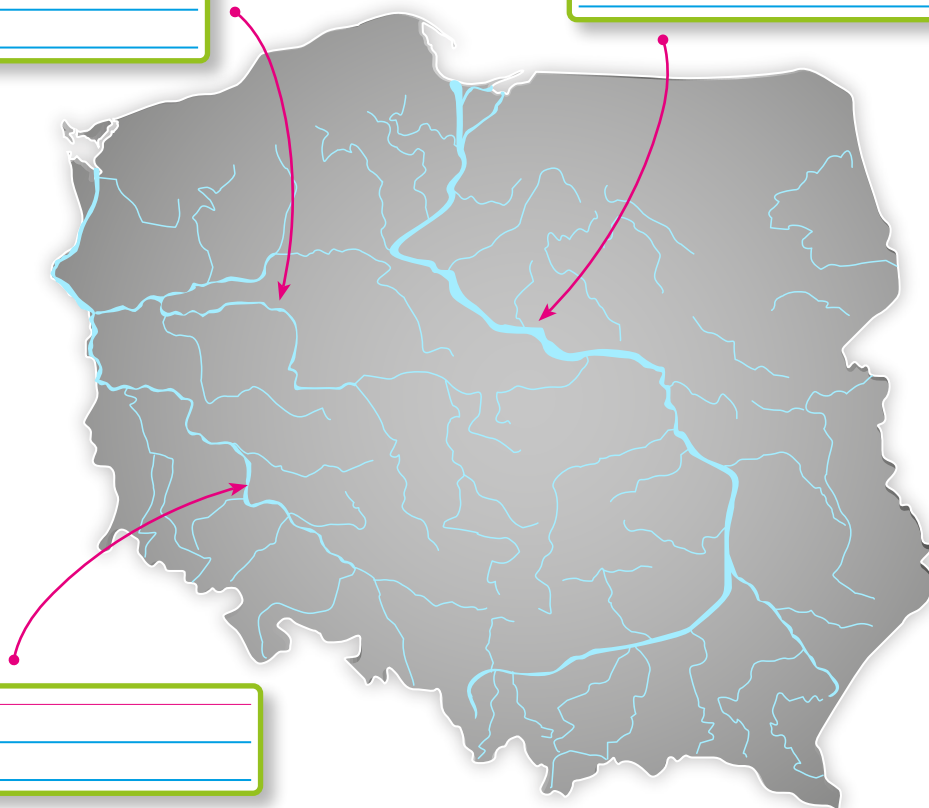
● Warszawa

● Kraków

Zadanie 5.

Wpisz nazwy trzech najdłuższych rzek Polski na mapie.

Zadanie 6.

Sprawdź, co ukrywa się na planszy.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A														
B														
C														
D														
E														
F														
G														
H														
I														
J														
K														
L														
Ł														
M														

Pokoloruj pola zgodnie z podanym kodem.

Na czarno: 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2H, 2I, 2J, 2K, 2L, 2Ł, 2M

Na czerwono: 3E, 3F, 3G, 4E, 4F, 4G, 5E, 5F, 5G, 6E, 6F, 6G, 7E, 7F, 7G, 8E, 8F, 8G, 9E, 9F, 9G, 10E, 10F, 10G, 11E, 11F, 11G

Na biało: 3B, 3C, 3D, 4B, 4C, 4D, 5B, 5C, 5D, 6B, 6C, 6D, 7B, 7C, 7D, 8B, 8C, 8D, 9B, 9C, 9D, 10B, 10C, 10D, 11B, 11C, 11D

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1.

a) Warszawa, b) Orzeł, c) Józef Wybicki, d) Niemcy, e) Morze Bałtyckie, f) Wisła, Odra, Warta, g) Prezydent, h) 100

Zadanie 2.

WARTA WISŁA

ODRA

Zadanie 4.

Zadanie 5.

Nela

Mała Reporterka

Jest podróżniczką, reporterką, pisze książki, prowadzi niezwykle popularny program w telewizji, który można oglądać również w TVP POLONIA. Do tego pomaga zwierzętom i namawia swoich fanów do dbania o naszą planetę. Nela Mała Reporterka ma 15 lat, ale znają ją i podziwiają dzieci i dorośli.

Co najbardziej kochasz w podróżowaniu?

W podróżowaniu lubię po prostu wszystko. 😊 A najbardziej? Nie wiem, chyba odkrywanie nowych miejsc i poznawanie innych kultur. Ogólnie podróżowanie bardzo rozwija. Pomaga też w nauce, na przykład, gdy w szkole uczymy się o jakimś miejscu lub zwierzęciu,

ja zazwyczaj mogę powiedzieć, że już o nim kiedyś słyszałam albo nawet je widziałam. Myślę, że gdybym nie odwiedziła tych wszystkich miejsc, moja wiedza o świecie roślin i zwierząt byłaby dużo mniejsza. Kiedyś liczyłam i wyszło mi, że zwiedziłam około 50 państw na wszystkich kontynentach.

Umiesz też nurkować. Powiedz nam zatem: na lądzie czy pod wodą – gdzie jest według Ciebie bardziej fascynująco?

Hm... trudne pytanie. Jeżeli musiałabym wskazać odpowiedź, powiedziałabym, że pod wodą. Jednak nie dlatego, że tam dzieje się więcej niż na lądzie. Po prostu morza i oceany nie są poznane przez człowieka. Oczywiście, nie znamy również wszystkich zakamarków na planecie, ale jednak ląd jest łatwiejszy do zwiedzania. Podwodny świat jest nowy i fascynujący, a jego mieszkańcy to w dużej mierze zagadka dla nas ludzi. Na przykład

ośmiornica jest jednym z najinteligentniejszych stworzeń na Ziemi! Obserwować ją z bliska to superdoświadczenie.

Każde miejsce na świecie jest wyjątkowe. Ale czy jest takie, które wyjątkowo Cię zachwyciło?

Wszystkie miejsca są wyjątkowe – każde na swój sposób. Bardzo dobrze wspominał Tajlandię – mieszkają tam przemili ludzie! Pamiętam, że w Argentynie ogromne wrażenie zrobiło na mnie nocne niebo pełne gwiazd, przyznam, że nigdzie indziej nie widziałam takiego pięknego nieba. Australia jest niesamowita, mieszka tam tyle gatunków zwierząt, których my w Polsce nie znamy. Na Antarktydzie wrażenie zrobił na mnie śnieg po horyzont i miasto pingwinów, które tam widziałam.

Również Polska jest dla mnie wyjątkowa. Wiecie, że wiele osób z różnych części świata zazdrości nam, że mamy 4 pory roku, latem upał, a zimą śnieg? Poznałam ludzi, którzy nigdy w życiu nie widzieli śniegu i pytali, jaki jest w dotyku i czy pachnie. Dlatego myślę, że mam szczęście, że tu mieszkam.

Nela na Antarktydzie

Wielkie dżungle, przestronne sawanny, wysokie góry, mroźna Antarktyda, tajemnicze wyspy... – tam już byłeś. Czy jest jeszcze miejsce, które koniecznie chciałabyś zobaczyć?

Kiedyś, w którymś wywiadzie, ktoś mnie zapytał, czy planuję lecieć w kosmos, bo tam mnie jeszcze nie było.☺ Ale spokojnie, zostaję na Ziemi.

Od jakiegoś czasu jestem zafascynowana głębinami morskimi, ale nie takimi 15 czy 20 metrów pod powierzchnią wody. Chcę zejść dużo, dużo niżej! Rów Mariański i Głębia Challengeera to miejsca, które chciałabym odwiedzić w batyskafie, czyli takiej łodzi podwodnej, która dociera do

naprawdę głębokich miejsc. Kiedyś naukowcom wydawało się, że w takich ekstremalnych miejscach jak w najgłębszym miejscu na Ziemi nie może być życia. Jednak wyprawa sprzed kilku lat pokazała, że nie dość, że na dnie rosną jakieś niewielkie wodorosty, to jeszcze w tamtych okolicach można spotkać żywe stworzenia! To fluorescencyjne ryby, czyli takie, które potrafią wytworzyć własne światło. Przecież to jest niesamowite! Taka ryba, np. czarny diabeł morski, używa swojego światła, żeby schwytać ofiarę. Po prostu marzę o tym, żeby móc to zobaczyć.

Poznałaś tyle egzotycznych zwierząt. Które zrobiły na Tobie największe wrażenie? A może zdradzisz nam jakąś ciekawostkę o zwierzaku, który Cię zafascynował.

Moja ostatnia wyprawa do Australii była szczególnie fascynująca. Poznałam wiele nowych zwierząt – wolatuchy wielkie, leworki, wielkouchy. To nie są popularne zwierzęta w Polsce, a dla Australijczyków to zupełnie normalne stworzenia. Zaskoczyło mnie, że w Australii kangury uważane są trochę za

szkodniki, ponieważ niszczą uprawy, ogrodzenia, odbierają wodę dla zwierząt hodowlanych...

Ja uważam, że są urocze.

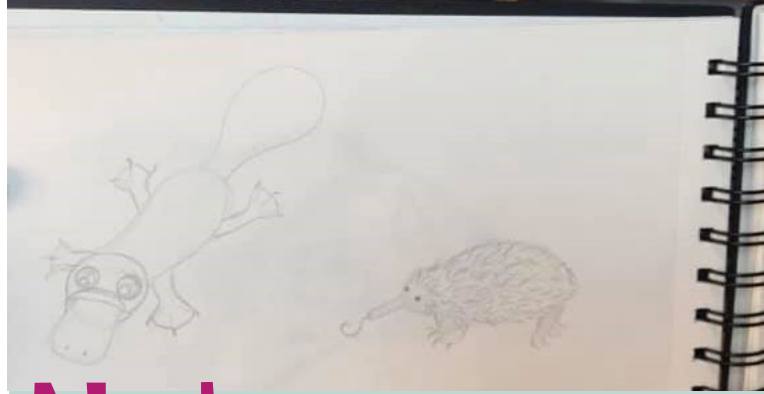
Kolczatki są bardzo interesujące, to szczególne ssaki – bo są z rzędu stekowców, czyli tak samo jak ptaki składają jajka, ale młode karmią mlekiem. Co ciekawe, mleko kolczatek jest różowe! Ze zwierząt morskich bardzo mnie fascynują ryby głębinowe oraz ośmiornice.

Kolczatka

Bardzo dużo podróżujesz, więc ciekawi jesteśmy, jak sobie radzisz ze szkołą? Jakie są Twoje ulubione przedmioty?

Dotychczas byłam w innym systemie nauczania niż większość dzieci w Polsce, więc miałam częstsze, ale krótsze ferie. Teraz od września jestem już w innej szkole, ale nauka jest głównie w trybie zdalnym. Bardzo lubię takie przedmioty jak chemia i biologia, ale też język polski i historię.

Nela o sobie...

Ulubiona polska potrawa: pierogi z mięsem.

Ulubiona polska książka: ostatnio „Dziady” Adama Mickiewicza.

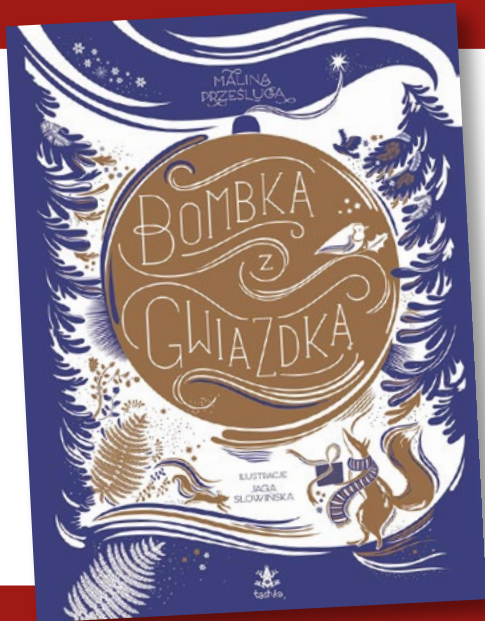
Ulubiony polski film: bardzo podoba mi się ekranizacja „Zemsty” Aleksandra Fredry.

Ulubione wakacyjne miejsce w Polsce: strasznie jest ich dużo, uwielbiam swoją działkę pod miastem, bardzo mi się podobało w Parku Narodowym Ujście Warty. Pozdrawiam wszystkie dzieci ze Słońska.☺

Największe marzenie: zostać biologiem morskim i odkrywać nowe gatunki zwierząt.

Nie lubię, gdy ktoś: śmieci.

Gdybym miała opisać siebie w trzech słowach, to jestem: ojej, to trudne. Jestem wrażliwa na cierpienie innych, szczególnie zwierząt, odważna i kreatywna (lubię rysować)!

Tytuł: „Bombka z gwiazdką”
Autor: Malina Prześluga
Wydawnictwo Tashka

Książkę poleca Maja Kupiszewska – mama 11-letnich bliźniaków Antka i Stasia, z którymi buszuje po świecie literatury dla dzieci, a odkryciami dzieli się na blogu makiwgiverny.pl.

„BOMBKA Z GWIAZDKĄ”

To taki świąteczny miszmasz. Zgadnijcie, kto opowiada o zwyczajach i wydarzeniach wigilijnych? No właśnie... igły z choinki albo gwiazdki, albo płatki śniegu. Będzie też o tym, co siedzi w brodzie Mikołaja. Albo co Mikołajowa myśli na temat słodyczy, które czekają na jej męża w każdym domu. To dopiero będą historie.

Andzia ma mamę, która jest ilustratorką książek dla dzieci. Tata był badaczem ptaków i ssaków, ale zachorował i zmarł. Andzia często z nim spacerowała i tak jak on kochała zwierzęta. Teraz bardzo cierpi po stracie taty.

Życie toczy się dalej. Jest szkoła i lekcje do odrobienia, niektóre dzieci w klasie dokuczają i są niemiłe. I jest Jeremiasz, drugoroczny, który na przerwach częstuje Andzię mentosami, a po lekcjach chodzi z nią do parku karmić kaczki i jeździć na sankach.

Smutek przeplata się z radością. Andzia ciągle pamięta słowa taty, że będzie blisko, choćby niewidzialny. Jak kowalik będzie patrzył z góry i czasem da się zauważyć. Dlatego Andzia wypatruje ptaków z czarną pręgą na główce.

A Jeremiasz? Jeremiasz jest chory, ma cukrzycę. Ma też psa Tango i pasję – lubi samochody. Ale lubi też Andzię. Andzię, która nie ma taty i pięknie opowiada o ptakach. I jest inna niż dziewczynki w klasie.

POZNAJCIE TĘ PIĘKNĄ
OPOWIEŚĆ O RODZĄCEJ
SIĘ PRZYJAŹNI.

„Dziewczynka z parku”
Autor: **Barbara Kosmowska**
Ilustracje: **Emilia Dziubak**
Wydawnictwo WAB

Własna choinka na biurko

BĘDĄ POTRZEBNE:

● ołówek

● zielona kartka z bloku rysunkowego

● żółta kartka z bloku rysunkowego

● nożyczki i klej

● dziurkacz

● cienka słomka

● duży korek z butelki
np. po mleku

● biała plastelina

JAK TO ZROBIĆ?

1

1. Narysuj na zielonej kartce z bloku rysunkowego choinkę podobną do tej obok. Możesz poprosić o pomoc kogoś dorosłego.

2. Wytnij choinkę.

3. Złóż choinkę w harmonijkę. Tu też może przydać się pomoc mamy czy taty.

4. Zrób dziurkaczem dziurkę pośrodku otrzymanego paska – tak w czubku choinki.

5. Delikatnie włóż słomkę w otwór i rozciągnij choinkę.

5

6. Narysuj na żółtej kartce jedną większą gwiazdkę i kilka mniejszych.

7. Wytnij wszystkie gwiazdki.

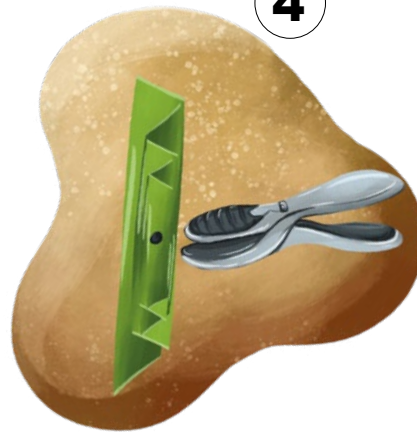
8. Dużą gwiazdkę przyklej na czubek choinki. Małymi gwiazdkami ozdób swoje drzewko.

9. Teraz jeszcze stojaczek. Wypełnij korek plasteliną. Wstaw w taką podstawkę swoją choinkę. Wbij ją mocno, żeby się nie przewracała. Zrób jeszcze kilka kulek z białej plasteliny i połóż na stojaczku – to będzie śnieg pod choinką.

3

4

8

GOTOWE!

Możesz dowolnie udekorować swoją choinkę – plasteliną, cekinami, wyciętymi z papieru kolorowego bombkami, a nawet choinkowym łańcuchem z tasiemek.

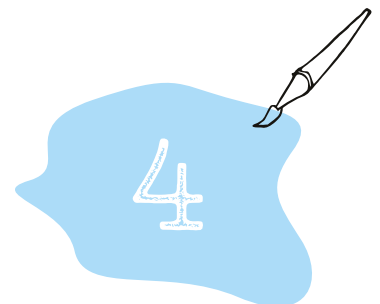
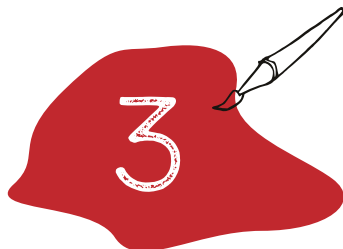
Idą święta!

Na każdym polu znajdziesz cyferkę.

Ona ci wskaże, jakiego koloru ma być to pole.

Pokoloruj zakodowany rysunek zgodnie z podanymi wskazówkami i sprawdź, co się tam ukrywa.

4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	4	4	4	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4
4	4	4	3	4	4	3	4	3	4	4	3	4	4
4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4
4	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	4
4	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	4
4	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	4
4	4	1	1	1	1	3	1	3	2	2	2	4	4
4	4	1	1	1	3	1	1	2	3	2	2	4	4
4	4	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	4	4
4	4	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	4	4
4	4	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	4	4
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

MÓJ ROK 2020

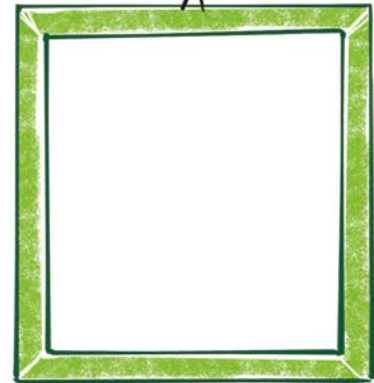
BYŁ

W 2020 ROKU

SKOŃCZYŁAM/SKOŃCZYŁEM

LAT

I TERAZ WYGLĄDAM TAK:

MOJA ULUBIONA KSIĄŻKA .....

MOJA ULUBIONA BAJKA .....

MOJA ULUBIONA PIOSENKA .....

MÓJ NAJLEPSZY POMYSŁ .....

MARZENIE, KTÓRE SIĘ SPEŁNIŁO .....

ULUBIONA POTRAWA .....

ULUBIONY KOLOR .....

TAK TO BYŁO!

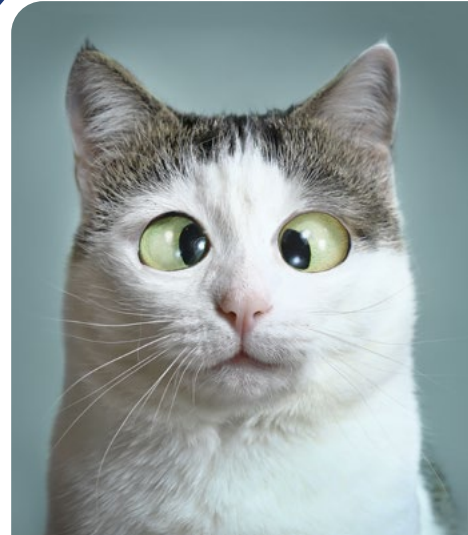

Pogaduchy zwierzaków

Kto potrafi
dotknąć językiem
do nosa? Raz, dwa,
trzy, próbujesz ty!

Mówią, że
zadzieram nosa.
To nieprawda,
jest całkiem
w porządku.

Co, myśleliście,
że w ciepłych krajach
nas nie ma?
Niespodzianka
- w Afryce też
mieszkamy!

A KTO SPEŁNI MOJE MARZENIE?!
CHCIAŁABYM BYĆ... REKINEM.

Przychodzi żaba
do lekarza z miską
na plecach.
- Co pani jest? - pyta
lekarz.
- Żółwie ninja.

Wcale nie jestem
kłamczuchem. Nos mi nie
urósł jak u Pinokia. Taki pysk
mam od zawsze!

Jakby ktoś
pytał, to
poszedłem spać.
Zapraszam
na wiosnę.

Podobno grzywki
są bardzo twarzowe?
Ups, nie umyłam
dziś zębów.

CZEŚĆ!

Jestem
Kaya.

Mam 13 lat i chodzę do szóstej klasy do Mayfield State School w Carinie. Uwielbiam jeździć konno. Uczę się grać na skrzypcach i pianinie. Chodzę do polskiej szkoły od pięciu lat.

W Polskiej Szkole najbardziej lubię kiedy uczymy przez zabawę, gramy w gry i śpiewamy piosenki. Bardzo lubię spędzać przerwy z moją koleżanką, Gabrysią.

Zobaczcie, jak Kaya pięknie pisze po polsku. Napisała nam, co najbardziej lubi w polskiej szkole.

Niesamowite! Kaya napisała dalszy ciąg przygód Mikołajka. Oto fragment jej pracy. Zapraszamy do czytania. 😊

– Zagrajmy w piłkę! – zasugerowałem.
Strzeliłem gola i Alcest próbował mnie zatrzymać, ale musiał usiąść na chwilę, żeby odetchnąć.
W tym czasie Ananiasz ryczał jak mała dzidzia.
– No dobrze. Robimy gofry – westchnąłem.
Nie możemy biegać, bo Alcest jest za gruby i nie daje rady. Jak nie będziemy robić matmy, to Ananiasz będzie dalej ryczał, a w ten sposób przynajmniej może mierzyć ilości.
– Czy ktoś umie robić gofry? – zapytałem.
Alcest mówił, ile czego potrzeba i co robić. Ananiasz mierzył, a ja mieszałem. Nalaliśmy ciasto i czekaliśmy, żeby się upiekło.
– Chyba jest za rzadkie – skomentował Ananiasz.
– Dodaj trochę mąki.
Podniosłem torbę i przechyliłem ją, żeby wysypać trochę, ale cała mąka się wysypała.
– Czy ty wiesz, co to jest trochę?! – zaśmiał się Ananiasz.
– Ej ty, Smerf Ważniak! – krzyknąłem i dałem mu buksa w nos, trochę mocniej niż Alcest mi wcześniej. Nawet nie zauważyliśmy, że jak mąka wysypała się na ogień, to się zapaliła. Teraz ogień był wielki, pewnie zaraz zacznie palić się cały dom. Tylko Alcest zauważył ogień. Ananiasz i ja byliśmy za bardzo zajęci biciem się nawzajem.

CZEŚĆ!

Mam na imię **Piotrek**. Chcę, żeby wszyscy tak na mnie mówili, nawet w szkole angielskiej.☺ Lubię pisać wiersze i grać w szachy. Chodzę do australijskiej szkoły i Polskiej Szkoły w Brisbane.

Moim pierwszym językiem, w którym mówiłem, był język polski. W domu mówimy po polsku, często też rozmawiam po polsku przez telefon ze swoim dziadkiem. Pierwsza bajka, którą przeczytałem, to były „Przygody Koziołka Matołka” Kornela Makuszyńskiego – książkę dostałem od babci z Polski. Mam nawet maskotkę koziołka. Znam jeszcze dwa języki – angielski i hiszpański.

Gram na fortepianie i skrzypcach. Już miałem dwa koncerty fortepianowe w Christchurch. Uwielbiam śpiewać i ostatnio wygrałem konkurs piosenki w Anglican College. Bardzo lubię muzykę klasyczną, a zwłaszcza Chopina, Mozarta, Beethovena i Liszta. Poza szachami uwielbiam grę w piłkę nożną, golfa i ping-ponga. Uprawiam też brazylijskie jiu-jitsu i boule. Kocham Polskę, lubię słuchać i czytać o polskiej historii, szczególnie o polskich królach. Byłem w Polsce już trzy razy. Przepadam za polską kuchnią – moje ulubione potrawy to polska kiełbasa, schabowy, pierogi, naleśniki i spyrka.

Spyrka – tak po góralsku nazywany jest kawałek surowej lub smażonej słoniny.

Do Polskiej Szkoły w Brisbane chodzę od dwóch lat. Lekcje są w soboty. Lubię moją czerwoną koszulkę z orłem w koronie. W polskiej szkole uczymy się pisać i czytać po polsku, rozmawiamy o polskiej kulturze, polskich tradycjach i obyczajach. Mam tu polskich kolegów i koleżanki.

Piotrek napisał wiersz w języku polskim z okazji Narodowego Święta Niepodległości.

„Polska”

*Co to są te piękne, czerwone kwiaty na polanie?
To jest Polska.*

*Co to jest ten biały orzeł, co lata nad lasami i górami?
To jest Polska.*

*Co to są te piękne polany na brzegu Wisły?
To jest Polska.*

TO BYŁ KONKURS!

Patronem mijającego roku 2020 był Jan Paweł II, z okazji jego setnych urodzin przypadających w maju. Szkolny Konkurs Plastyczny w **Polskiej Szkole IDEA w Athlone w Irlandii**, poświęcony Świętemu, ogłoszony z okazji Dnia Papieskiego, cieszył się wielką popularnością. Wśród prac znalazły się prawdziwe dzieła sztuki dziecięcej – sami zobaczcie.

1. Amelia Łopatka

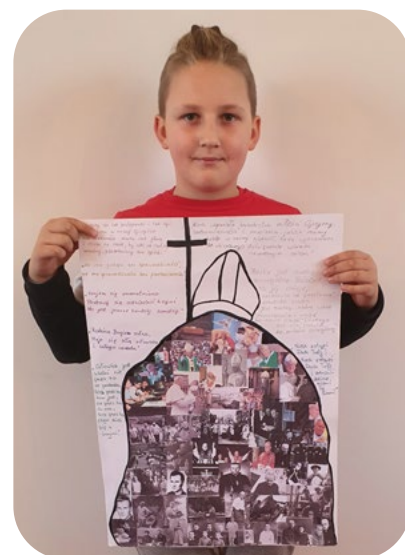
2. Gabriela Wyrzykowska

3. Igor Trojner

4. Kamil Nowak

5. Szymon Pietkiewicz

Gratulujemy zwycięzcom!

Więcej prac możecie zobaczyć na FB szkoły: @PolskaSzkołaAthlone

XII EDYCJA KONKURSU „BYĆ POLAKIEM”

Zapraszamy dzieci i młodzież pochodzenia polskiego mieszkających poza granicami Polski. To wspaniała inicjatywa, która uczy piękna języka polskiego i rodzimej kultury.

Prace konkursowe należy nadsyłać do 18 kwietnia 2021 roku.

Na autorów wyróżnionych prac czekają wspaniałe nagrody: przyjazd do Polski, udział w obchodach 77. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego oraz w Gali w Zamku Królewskim. Wierzymy, że sytuacja epidemiczna nie pokrzyżuje planów.

W XI edycji Konkursu wzięło udział, mimo zamknięcia wielu szkół, 630 uczniów i przedszkolaków z 36 krajów świata.

Więcej info na FB: Konkurs „Być Polakiem”

ROK 2021 – ZNAMY PATRONÓW!

2021 rok będzie rokiem
**Cypriana Kamila
Norwida, Krzysztofa
Kamila Baczyńskiego,
Stanisława Lema** oraz
Tadeusza Różewicza,
w tym roku przypada
bowiem dwusetna rocznica
urodzin Norwida oraz
setna rocznica urodzin
pozostałych literatów.

Szczegóły:
www.sejm.gov.pl

Krzysztof Kamil Baczyński

Stanisław Lem

Tadeusz Różewicz

Cyprian Kamil Norwid

KONKURS LITERACKI DLA DZIECI POLONIJNYCH Z HOLANDII

I Jesienny Konkurs Literacki dla dzieci

Bajka o Krasnalu Życzliwku, który przeprowadził się z Wrocławia do Bredy

Opisz nam jego przygodę!
Opowiedz nam bajkę o Życzliwku!

Konkurs Literacki dla dzieci i młodzieży polonijnej z Holandii, w wieku 8-18 lat. Termin zgłoszeń: 5 stycznia 2021. Regulamin: www.fpsn.nl

Organizator: Forum Polskich Szkół w Holandii

Lubicie bajki? A umiecie je opowiadać? To czas je spisać! Forum Polskich Szkół w Holandii ogłosiło konkurs literacki dla dzieci polonijnych z Holandii. Zadaniem uczestników jest napisanie bajki o krasnalu Życzliwku, który od roku mieszka w Bredzie, a przyjechał z polskiego Wrocławia. Krasnal przeżywa w Holandii wiele przygód, poznaje Holandię, wspomina Polskę, zaprzyjaźnia się z polonijnymi dziećmi, z mieszkańcami Bredy. Może odwiedził Polską Szkołę? Albo zapisał się nawet na lekcje? Może zwiedza wiatraki? Albo kupił sobie holenderskie chodaki? Opowiedzcie jego przygody!

Więcej info na: www.fpsn.nl

JAN MATEJKO

Żył w latach: 1838–1893

Był: jednym z najwybitniejszych polskich malarzy, twórcą obrazów historycznych.

Co trzeba o nim wiedzieć?

Urodził się i mieszkał w Krakowie w czasach, gdy Polski nie było na mapach. Matejko na swoich obrazach przypominał historię naszego kraju. Jego obrazy miały budzić nadzieję na odzyskanie przez Polskę wolności. W ciągu całego życia stworzył około 300 wspaniałych obrazów.

Jan Matejko, „Autoportret”

Jan Matejko, „Bitwa pod Grunwaldem”

Mieszko I

Jan Matejko,
„Poczet królów i książąt polskich”

To tylko **2 z 44** obrazów przedstawiających władców Polski.

Jadwiga Andegaweńska